

העדויות באשפת המחלת אוכיות, כי רוב חבריה היו סוכניו של מנגנון החושך

הרוצח: שכיר הש.ב.

המתנהל בגלוי עלידי מנגנון החושך מסביב לפרשה.

כזה כמה שבועות נעשה נסיון מגוחך, אך עקשני מאד, להפיץ ברבים את הסברה כי הרוצחים היו כפופים להשפעתו של ד"ר ישראל שייב, וכי שייב הודרך על-ידי שמואל תמיר. העובדה שתמיר ושייב הם יריבים מושבעים מזה זמן רב, ושהם נושאי אידיאולוגיות מנוגדות במפורש, לא הפריעה למארגני-המסע. הם הכניסו לקומקום הגדול גם אנשים אחרים, בני חוגים שונים, שעמדתם הציבורית — הידועה לכל ילד מזה שנים רבות — היא הפוכה מזו של נושאי רעיון "מלכות ישראל".

השבוע הוסר הלוט מעל חלק אחד של נסיון זה. אחד מקרוביו של יעקוב חרותי כינס קבוצה של אנשי-חוק, הודיע להם כי נאמר לחרותי בפירוש על-ידי חוקריו

כי הורה בקסטנר היה אדם שקיבל משכורת מטעם מנגנון החושך. אך אין צורך להאמין שהתהליך כולו היה כל כך תמים, כפי שמנהלי המנגנון מנסים עתה להציגו.

הטענה שהושמעה בציבור, כאילו רצח קסטנר יזום בחדרי מנגנון החושך ולא היה אלא חלק מתוכניותיו הפוליטיות של חוג "היד השחורה" (העולם הזה 1015) אשר מנהלי מנגנון החושך חברים בו, לא הופרכה. להיפך, העובדות אשר למנגנון החושך עצמו מודה בהן מחזקות חשד זה במידה ניכרת מאד.

אין זה מתקבל על הדעת כי מנגנון החושך לא ידע פרטים מדויקים יותר על תוכניותיה של המחתרת, אשר רוב חבריה היו שכירי וסוכניו.

לגבי סוכן כפול כמו אקשטיין, מי יכול לקבוע בהדאות מי בדיוק כיוון את מעשיו — מנהלי המחתרת, ראשי

זרקור הגדול של הברור המשפטי הופנה השבוע לשוב לעבר פרשת רצח קסטנר. עד אחרי ער הופיע, תרם את תרומתו להוכחת התביעה, שהאשימה את יוסף מנקס, זאב אקשטיין ודן שמר ברצח, ואת יעקוב חרותי בהנהגת המחתרת ששלחה אותם. אולם במקום להתפור, הלך הערפל והתעבה.

בפני השופט החיננית מינה שמיר עמדה שאלה פשוטה יחסית: האם ישנן ראיות כי ארבעת האנשים, שישבו לפניו מוקפים בעשרות שוטרים, אשמים בפשעים שיוחסו להם? אולם לגבי הציבור, היתה השאלה המשפטית רק חלק קטן מהשאלה הגדולה: מי רצח את ד"ר ישראל קסטנר? מי שלח את הרוצחים? מי עמד מאחורי המחתרת וכיוון את פעולותיה?

★ ★ ★

הסוכן הוא שירה

ברור לא התנהל בבית-המשפט בלבד. הוא התנהל בעשרות פגישות-הסברה של שליחי מנגנון החושך עם עסקני-ציבור מכל המפלגות, מאמרי-תעמולה שסופקו על-ידי מנגנון החושך לעיתונים הכפופים להשפעתו. כל זה יחד יצר את הרקע לכמה שאלות ברורות, שהתגבשו השבוע יותר ויותר, וההיכרות לעורר למחשבה כל אורה במדינה. לפי הסברה הפרטית של מנהלי מנגנון החושך ועוררי יותיהם בבית-המשפט של שליחי, מסתבר כי:

● הנאשם זאב אקשטיין, האיש שהרג את קסטנר (לפי הודאת עצמו וטענת התביעה) היה במשך תקופה ארוכה סוכן-בתשלום של מנגנון החושך, סיפק לו ידיעות שוטפות על התקדמות המחתרת. (לפי טענת מנגנון החושך, היה אקשטיין סוכן-כפול, שנשלח על-ידי המחתרת עצמה כדי לקיים מגע עם מנגנון החושך).

● פרטי המערך של המחתרת, כולל מחסני-הנשק שלה, היו ידועים למנגנון החושך, כפי שנסתבר גם במהלך המשפט. ● אקשטיין לא היה הסוכן היחיד. מנגנון החושך טוען שידעותיו של אקשטיין נבדקו ונמצאו כבלתי-שלמות. העדויות שהושמעו השבוע הוכיחו כי היו קיימים במחתרת סוכנים נוספים של המנגנון, שבעזרתם אפשר היה לבדוק את מהימנותו של אקשטיין.

● היה ידוע למנגנון החושך, לדברי מנהליו, כי המחתרת עומדת לבצע פשע, אולם — שוב לדבריהם — לא ידעו במי בדיוק עומדים לפגוע.

★ ★ ★

היי ביג'י סוכניו

אפילו אם להאמין לכל ההודעות האלה כלשונו וכפשוטן, כבר מדקרות כמה שאלות בעלות חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה.

אם כל זה היה ידוע למנגנון החושך, מדוע לא נאסרו חברי המחתרת לפני ביצוע הפשע?

בניגוד לאוצרות אחרות, בהן אין השלטון יכול לפעול לפני שבוצע פשע, הרי בישראל קיימת הפקדה למניעת טרור, המאפשרת לכל אדם לתקופה ארוכה על עצם השתייכותם למחתרת, גם אם לא הספיקו לבצע כל פשע מעשי. לפי הודעות מנגנון החושך, היו בידי מומן כל ההוכחות להרשעת חברי-המחתרת בעוון זה.

אם כן, מדוע לא נעשה הדבר? מדוע ניתן למחתרת להרוג אדם, שוהתו לא היתה ידועה מראש? מניין היה למנהלי מנגנון החושך הבטחון כי הקרבן המיועד אינו דויד בן-גוריון, למשל? מי קיבל על אחריותו לשחק מישחק של חתול ועכבר, ולסכן את חייהם של ראשי המדינה רק כדי שתהיה לו האפשרות, אחרי ביצוע הפשע המתועב, לארגן משפט גדול יותר?

מי שמאמין להודעות מנגנון החושך, מוכרח להגיע למסקנה ששוחק כאן משחק פושע וקל-דעת בחייהם של ראשי המדינה, וכי יש צורך בהחלפת כל הצמרת של שרותי הבטחון בעוד מועד, לפני שיקרו באשמתם אסונות גוראים עוד יותר.

★ ★ ★

המחתרת הגלויה

ידם איש אינו חייב להאמין לטענות מנגנון החושך וכפשוטן, אין ספק שהן מכילות אמת — כגון העובדה

ישראל קסטנר, שהיה איש הש.ב., משתעשע בידות עם השלום בתל-אביב. העונש המסתימלי הצפוי לו: מאסר עולם.

שישחרר מיד — בתנאי שיעיד כי שמואל תמיר הוא המנהיג הרעיוני והמעשי הכל-יכול של המחתרת. חרותי הבין את הדבר כמעשה-הסחיטה וכאיום להחזיקו במעצר ואולי לשלחו לתקופת-מאסר ארוכה, אם לא יסכים לשתף פעולה נגד תמיר.

באותה שעה נפגשו סוכני מנגנון החושך עם עתונאים שונים, שנראו להם מהימנים, סיפקו להם פרטים למסכת השמצה אישית מקיפה נגד תמיר, מתוך בקשה לא לפרסם מסכת זו עד שיקבלו את האות לכך. התוכנית ברורה: לפתוח במסע הגדול ברגע שהמנגנון יצליח להשיג מאחד העדים עדות כלשהי, לפיה אפשר יהיה לאסור את תמיר.

נסיגות קדחתניים אלה הם כה מוגזמים, עד שקשה להסבירם בהשתדלות שיגרתית וטבעית להרוס אדם שגרם צרות רבות ליד-השחורה ולאצבעותיה. מתקבל על הדעת כי יש סיבה שניה, הרבה יותר דחופה: הצורך הנואש להסיח את הדעת כדי לטשטש עקבות, העלולים להוביל אל הידהשחורה עצמה.

הגנב, שעל ראשו החל בוער הכובע, ביקש להכניס בו ראש אחר — והוא בחר בראש שהרגיו אותו מומן.

הנאשם משתעשע. זאב אקשטיין, הנאשם ברצח ד"ר אחד משומרו בזמן החקירה המתנהלת נגדו בבית-משפט

מנגנון החושך או כולם יחד? בולט לעין ההבדל העצום בהתנהגות הנאשמים עצמם בבית-המשפט. בעוד שיוסף מנקס ודן שמר מדוכאים בבית-המשפט, כנאה לאנשים היוודעים כי צפוי להם מאסר-עולם אם יורשעו בדיון, הרי הנאשם העיקרי, המבצע המעשי של הרצח, זאב אקשטיין, הסוכן-החלקי של מנגנון החושך, עליו שמח בבית-המשפט, מוצא אפילו זמן למעשי-קונדס כלפי השוטרים והקצינים, והערות-ביניים מלאות-הומור לעבר השופטת. הרושם הוא שעתידו אינו מדאיג אותו, וכי הוא סימן על מיהו לחלצו מן הצרה.

כבר למחרת ביצעו ההתנקשות, ניתח העולם הזה את נסיבותיה והצביע על העובדות שהוכיחו קשר בין מנגנון החושך לבין המעשה. דעות אלה, שהותקפו או קשות, נתקבלו עתה לא רק על דעת רוב העיתונים ועל דעת הקהל, אלא קיבלו אישור מפורט בבית-המשפט, מפי נציגי הש.ב.

★ ★ ★

הכובע הבוער

תכן כי יותר מכל ההוכחות המסיבותיות האלה, פרי היקש ההגייוני הפשוט, אופייני מסע-התעמולה הקדחתני

פירוש כי החרם שלו על ריבוי הנשים יהיה בתוקפו עד סוף האלף שבו חי, היינו האלה של הספירה היהודית שנסתים לפני 717 שנים. לכן התבטל החרם בשנת 1240 לס' סירת הנוצרים, אולם חודש מיד על-ידי חכמי הדור, בכנס רשמי, עד לסוף כל הי דורות.

נשי עתונאירושלים תוכלנה, איפוא, ליי שון במנותה — לא היתה כל זכות לבעל-הן לשאת אשה שניה, אפילו לא היה קיים חוק המדינה האוסר זאת. החרם של רבי גרשום על ריבוי הנשים נשאר בתוקפו, ממש כמו החרם שלו נגד פתיחת מכתבים בידי מנגנון החושך. הרבנים יכלו להמשיך לציין בכל כתובה, כנהוג עד כה, כי: "לא ישא ולא יקדש שום אשה אחרת בחייה, כי תיקון רבנו גרשום מאור הגולה ז"ל."

הטעות התחילה עוד בהתחלה. רבי גרשום בן-יהודה, שכונה "רבי גרשום מאור הגולה", נולד בעיר מץ בשנת 960 לספירת הנוצרים, כך שעדיין לא מלאו אפילו אלף שנה ללידתו, ובדאי לא מיום הטלת החרם. האיש שהפך למנהיג יהודי אשכנז (גרמני) יה צרפת, התקין תקנות רבות. בין השאר: האיסור לתת גט לאשה נגד רצונה; האיסור לקרוא בכמתיב הוולגו, האיסור להוכיח באוזני מתנצרים שחזרו בתשובה את עברם.

לפי האגדה, היו לרבי גרשום שתי נשים, שהפכו את חייו לגיהינום, ועל כן קבע איסור על ריבוי נשים. הסבר סביר יותר: רבי גרשום היה מושפע מהתקדמות הנצרות, שאסרה ריבוי נשים, בניגוד לתרבות המזרח.

לא ישא ולא יקדש. גרשום קבע כי

זרח זרהפטיג, אליעזר ליבנה והרב הצבאי הראשי שלמה גורן — לא הבטיחו ספצות. כאשר נפלה המצצה, היה זה כמעט ב" היסחה-דעת. אליעזר ליבנה דיבר על הצורך ברפורמה דתית, הביע את דעתו שהדת מתפתח ממילא, כך, למשל, למרות שפג תוקן סו של חרם דרבנו גרשום על ריבוי-נשים, אין יוצאים היהודים הטובים לשאת אשה שניה.

גם שלמה גורן, שדיבר אחריו, הסכים לדעת ליבנה כי אכן בימים אלה התבטל החרם של הרב גרשום, שהוכרו עליו לפני אלף שנים ושנועד אלף שנים בלבד.

ארון לשתי נשים. העתונאים אצו הביתה, הבריקו לעתוניהם את הסקופ הדתי הגדול. איש זמתי לא טרח לברר את הדבר, אילו עשו זאת, היו מגלים שהסקופ בידיהם אינו אלא ברוח מת.

שפיתח במפורט את גישתו הדתית-הפילוסופית.

גם הפעם לא הושג הסכם סופי, אולם הרוח היתה טובה, וכונתו של ביבי ברורה לכל: מיווג מעשי של מפא"י, אהדות-העבר דה והמפלגה הדתית-לאומית בחזית מלוי כדת להבטחת שלטונה של הקואליציה הנו"ר כחית לתקופת העשור השני של המדינה.

דת

האשה השניה

הנשים שנלוו אל בעליהן העתונאים, שי התאספו במועדון-העתונאים המהודר של ירושלים, לא ציפו לאפתעה הבלתי-נעימה. על הפרק עמד ויכוח שקט על בעיות הדת וה' מדינה, ושלושת הנואמים — תיאור הדתות